

Pozsonyi Ádám: B?nös szavak

2012 október 11. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása

Még nincs értékelve

Mérték

Van egy 2000-ben kiadott, Nemzeti Tankönyvkiadó által gondozott kötet, amelyben a szokásos haladás, demokrácia, rasszizmus, elnyomás, kirekesztés stb., tehát a kor szája íze szerinti toleranciatörténeti maszlag taglalása közben felbukkan egy mondat: „A feketék felszabadítása”.

Egyszer?, ártatlan mondat, amiben a legszolgalelk?bb, megfelelési kényszeres világpolgár sem találhat semmi „olyasmit”, ám mégis baj lett bel?le a napokban. Egy ismer?söm tanárképz?re jár, és a saját szemével látta, hogy amikor a tanár felírta a táblára ezt a kis mondatot, a fontoskodó diákok egyike felemelte a kezét: „Ezt már így nem lehet mondani!” Mármint a szót. Azt nem lehet. Azt a szót, hogy fekete. Valami mást kell mondani helyette.

Nem is olyan rég létezett egy szervezet, amelyet így hívtak: Országos Cigány Önkormányzat. A napokban rákerestem, és láttam, hogy már nem így hívják. Országos Roma Önkormányzat. Ez most a hivatalos. Hogy a korábbiban mi volt pejoratív, el nem tudom képzelni, annyi lehetett, mint abban, hogy lekváros kenyér, vagy hogy gyerekkád, de hát ki vagyok én, hogy beleszóljak a nagyok dolgába?

Szavak. Ezek a szavak valahogy mindig csak galibát okoznak. Mindenféle gondolatokat ébresztenek az emberben. És igyekeznek kizárni ?ket a közéletb?l. Mivel azonban a keletkezett ?rt be kell tölteni, kreálnak helyettük más szavakat. Mert az mégsem lehetséges, hogy a beszélgetésben, ha a szóban forgó f?név jön sorra, akkor ott két másodpercnyi csend következzék.

Van például az a kifejezés, ami emberemlékezet óta azt a jelenséget fejezi ki tömören, hogy valaki a saját neméhez vonzódik. A jelenség nem új, amióta írott történelem létezik, tudunk ilyen esetekr?l. Szóval volt rá egy kifejezés, amelyet még Kármán József, Gyulai Pál vagy Jósika Miklós korában is így használtak, ismerte Ady és Herczeg Ferenc, részegen vihogott rajta Cholnoky Viktor – nem gy?löletb?l, csak hát vicces dolog, ha valaki mustárral eszi a lekváros gombócot.

Aztán a szabadság korában megértük, hogy nem szabad úgy mondani, ahogy addig. Mert ha a nagy szabadság eljön, hát rögtön megtilt valamit. A királyság intézménye nem tiltott ilyesmit. De hát nem is állította magáról, hogy szabadság van és egyenl?ség.

Szóval, most másképp kell hívni, mert azt mondták, hogy az a szó pejoratív. Az emberek sértésként használják. Gúnyolódnak. Aztán megtudtuk, hogy ezentúl azt kell mondani: meleg. Használjuk is – kivéve, amikor nem látják, mert a kocsmában az emberek akkor is úgy mondják, ahogy a jó Cholnoky korában, s majd ha a szabadság nevében beszerelnek mindenhová kamerákat, esetleg megváltozik a helyzet. De van egy kínos körülmény: az emberek már a melegen is röhögnek. Meg összekacsintanak cinkosan. Elhúzzák a szájukat, ha valaki használja a szót. Mindez egy kicsit megijeszt. Mi lesz így jöv?re? Lecserélik ezt is? Kreálnak egy újat? Majd néhány év múlva – miután az emberek cinkosan kacsintgatnak, ha szóba kerül, s egymás vállát veregetik – jön a következ?? Aztán az újabb és a még újabb?

Mert az emberek soha nem a kifejezésen röhögnek, hanem a mögötte lév? tartalmon. Cserélgethetik magát a konkrét f?nevet bármire.

Nem kéne már felhagyni a próbálkozásokkal? A természet – az isteni teremtés rendje – úgyis er?sebb.

Pozsonyi Ádám - magyarhirlap.hu

Ajánló